

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Josef KAMENÍK**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

Datum odevzdání posudku: **12. 6. 2014**

Obor: **Bohemistika navazující**

Vedoucí bakalářské práce

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Přechodníkové konstrukce v barokních textech

.....

Téma práce se váže k historické gramatice, a to k její části morfologické i syntaktické. Diplomant zvolil téma z kategorie sloves a upřel svou pozornost na slovesné tvary neurčité, konkrétně na přechodníky a konstrukce s nimi. Slovesy se zabýval už v bakalářské práci, analyzoval příznakové slovesné tvary v plánu fonologicko-morfologickém, lexikálním a syntaktickém. Materiál mu poskytly barokní texty hagiografické a homiletické.

V úvodu diplomové práce zdůvodňuje téma, jeho časové ukotvení, naznačuje směr vývoje přechodníkových konstrukcí od doby střední do nové češtiny a podtrhuje nejvýraznější změnu u přechodníků, ztrátu vlastní predikace, k níž během vývoje došlo. Přechodníky poklesly na úroveň adverbializovaných spojení, která postupně přestávala sloužit k vyjadřování časové souvztažnosti. Konstatuje dále, že barokní období bylo „poslední fází autoritativně neusměrňovaného vývoje českého jazyka“ a v něm i vývoje přechodníkových konstrukcí.

Rozvržení práce je promyšlené. Už v úvodu jsou také stručně naznačeny směry bádání s upozorněním na problematické otázky spjaté s přechodníky (rodová kongruence, tvarotvorná motivace). V následující metodologické kapitole podává diplomant názorný přehled svého postupu v analytické části a zvoleného přístupu k tématu, konkrétně k termínu přechodník. Podotýká, že současný systém přechodníků kodifikovaný i na základě názorů autorit z doby národního obrození sice odstranil významotvorné váhání, ale není prakticky využíván. Teoretickým východiskem se pro něj stala monografie Emila Dvořáka *Vývoj přechodníkových konstrukcí ve starší češtině* (1970), ke konfrontaci svých výsledků užil i jeho další práci *Přechodníkové konstrukce v nové češtině* (1983). Pro hlubší orientaci v gramatografii využil monografie Ondřeje Koupila *Grammatykáři* (2007).

Diplomant píše o přechodnících a sám je ve svém výkladu správně užívá, proto je ponechávám bez komentáře, ačkoli mají knižní charakter. Analýza dobové reflexe přechodníků v širokém rozpětí od mluvnice Benešovského přes mluvnici Rosovu, Pohlovu až k mluvnici J. Dobrovského mu posloužila k zjištění, jak mluvnice přechodníky dokumentovaly, a ke stanovení předpokladů, jež si ověřoval na materiálu tří textů z počátku, vrcholu a konce barokního období. Postupoval metodicky správně, srovnával výsledky ze souměřitelných úseků textu mezi sebou, ale i s teoretickými předpoklady z dobových mluvnic. Získal reprezentativní výsledky, jež odrážejí stav a historický vývoj transgresivů.

Texty ze střední doby ukazují, že systém přechodníkových tvarů byl nepřehledný, ale zároveň dokládají určitý vývoj. Diplomant postupoval samostatně a cílevědomě. S teoretickými pracemi i se zkoumanými mluvnicemi pracoval přemýšlivě, což je velký přínos jeho analýzy. Nejen dokládal a komentoval, ale s nadhledem hodnotil přínos zkoumaných gramatik. Než přešel k analýze zvolených tří textů, předeslal jí shrnutí o vývojových tendencích přechodníků. U každého z textů volil stejnou metodu. Nejprve si všímal četnosti a procentuálního zastoupení přechodníků, potom jejich pozice v syntaktickém plánu a interpunkce, konfrontoval přechodníky vyjadřující současnost a předčasnost i přechodníky s nejasnou sémantickou platností, různopodmětné přechodníkové konstrukce apod.

Formální stránka práce je brilantní, diplomant pregnantně vymezil předmět zkoumání a stanovil cíl, k němuž jeho analýza neúchylně směřuje. Terminologicky přesné a jasné vyjadřování doplňují dobře zvolené příklady z textů v uměřeném množství. Upozorňuji jen na několik drobností: na s. 8 zvolit vazbu *postrádá co* místo *čeho*, na s. 37 by bylo namísto přechodníku *umožňujícíce* vhodnější procesuální adjektivum *umožňující*; poněkud častěji je ve výkladu užito slůvka *potážmo*; na s. 48 chybí nedopatřením čárka před větou *jak je patrno*. Překlepy a drobná opomenutí jsou nepatrné (s. 8, 52). Práce má pečlivý seznam primárních a sekundárních pramenů i ostatní použité literatury. Snad bylo možné ke konfrontaci využít i údajů ze studie M. Janečkové, *K jazyku naukové prózy z počátků českého baroka in K jazyku a stylu českých barokních textů II* (2000).

Závěr práce zdařilým způsobem shrnuje nejen stav přechodníků od počátku barokního období až k jeho konečné fázi, ale umožňuje učinit si představu jejich vývoje až do současnosti. Diplomant prokázal výtečnou schopnost abstraktního myšlení, dovedně aplikoval teoretické poznatky na historický jazykový materiál a v závěru výstižně formuloval syntézu své analýzy.

Doporučuji práci k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **výborně**

.....
podpis vedoucí diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 12. 6. 2014

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------